

หนังสือพิมพ์กับการเมือง กระบอกเสียงชาวเวียดนาม

เรื่อง มรกตวงศ์ ภูมิพลิบ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สื่อมวลชนในประวัติศาสตร์อุษาคเนย์นับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งทางการเมืองและสังคม โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความรู้ตลอดจนสะท้อนปัญหาในสังคมที่เกิดขึ้นกับประชาชน แม้ว่าจะสุมเสียงต่อการท้าทายผู้มีอำนาจทางการเมืองก็ตาม ในอดีตสื่อมวลชนไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเล่าข่าว หยิบเอาสถานะ: เพชฌกูช คลิป เพื่อเล่าเหตุการณ์รายวันพื้นๆ เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่วิเคราะห์และเสนอเนื้อหาในเชิงลึก หลายครั้งหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือซึ่งมีพลังขับเคลื่อนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ในยุคที่ฝรั่งเศสเข้ามายึดครองเวียดนาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอินโดจีน สังคมเวียดนามเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม หนึ่งในความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดคือการก่อตั้งและขยายฐานการศึกษาเพื่อมวลชน ซึ่งการศึกษานี้เองที่ต่อมาเป็นฟันเฟืองสำคัญในการสร้างนักหนังสือพิมพ์ที่มีอิทธิพลต่อสังคมเวียดนาม นอกจากนี้ในชั้นก่อน (นครโฮจิมินห์ปัจจุบัน) อาณานิคมฝรั่งเศสได้นำเอาเทคโนโลยีการทำหนังสือพิมพ์เข้ามายังอินโดจีน ทำให้เวียดนามมีหนังสือพิมพ์เล่มแรก “Gia Dinh Bao” ตั้งแต่ ค.ศ. 1865 จากนั้นกิจการหนังสือพิมพ์ในเวียดนามที่ผลิตโดยปัญญาชนชาวเวียดนามก็ขยายตัวมากขึ้น โดยมีทั้งหนังสือพิมพ์การเมือง เศรษฐกิจ รวมไปถึงหนังสือพิมพ์ผู้หญิงฉบับแรก “Nu Gioi Chung” ตั้งแต่ ค.ศ. 1918 มีนักหนังสือพิมพ์สตรีคนแรกใช้นามปากกาว่า เซื่องหงวียดอึ้งห์ (Suong Nguyet Anh) ซึ่งนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิงและสังคม

การใช้หนังสือพิมพ์ยังขยายตัวจากภาคใต้ไปยังภาคเหนือของเวียดนาม ปัญญาชนเวียดนามหลายกลุ่มหลากหลายอุดมการณ์ต่างใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางความคิด แม้ถูกรัฐบาลอาณานิคมสกัดกั้นด้วยการปิดหนังสือพิมพ์จำนวนมากหลายครั้ง แต่ชาวเวียดนามก็ยังหาวิธีการทำหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มนักศึกษาตินิยมคอมมิวนิสต์เคยผลิตหนังสือพิมพ์ทำมืออย่างลับๆ แม้ในช่วงที่มีการปราบปรามกลุ่มชาตินิยมอย่างหนัก นักชาตินิยมที่ถูกกักขังในเรือนจำก็ใช้หนังสือพิมพ์ที่เขียนและบอกเล่ากันปากต่อปาก บางครั้งนักเขียนจะแอบเขียนและคัดลอกด้วยลายมือบนเศษกระดาษแผ่นเล็กๆ เช่น กระดาษมวนบุหรี การเคลื่อนไหวผ่านช่องทางเหล่านี้เป็นเครื่องมือเผยแพร่และทำความเข้าใจแนวคิดและการต่อสู้กับอาณานิคม จนทำให้เรือนจำกลับตาลปัตรเป็นศูนย์กลางของการต่อต้านรัฐบาลอาณานิคม

ลักษณะการเติบโตของหนังสือพิมพ์ในฐานะสื่อที่เป็นคอบไฟส่องสว่างให้กับสังคมนั้นเกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ทั่วทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ในบางช่วงเวลาสื่อมวลชนจะถูกกดขี่และควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีนักข่าวที่ยืนหยัดทำงานเพื่อเสนอข้อเท็จจริงให้สังคม เช่น ในอินโดนีเซียยุคที่อยู่ภายใต้อำนาจเผด็จการซูฮาร์โตก็มีนิตยสาร TEMPO ก่อตั้งโดย

คุณวรรณ โมฮามัด ที่นำเสนอข่าวสารและประเด็นทางการเมืองจนถูกสั่งให้ปิดตัวลงด้วยข้อหาภัยต่อความมั่นคง หรือสื่อมวลชนในเมียนมาที่ถูกควบคุมช่วงรัฐบาลทหารกุมอำนาจนานหลายสิบปีก็ใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือในการ นำเสนอข้อเท็จจริงให้แก่สังคม

ในปัจจุบัน แม้ว่าสื่อมวลชนเวียดนามจะถูกตรวจสอบการนำเสนอข่าวโดยทางการ แต่ก็ยังมีนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ เวียดนามรุ่นใหม่ที่ยังพยายามใช้สื่อทางเลือกเพื่อสะท้อนปัญหาให้สังคมได้รับรู้

ในภาวะที่โลกกำลังหมุนเปลี่ยนไป นำเสียดายที่ยุคนี้เป็นยุคตะวันตกดินของสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าในอนาคตเราะยังคงมีสื่อที่ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อไม่ให้อาเซียนเป็นเพียงเรื่อง สนใจตามกระแสชั่วคราวแล้วเจียบหายไป

NĂM THỨ HAI — SỐ 63 GIÁ : 0 \$ 15 31 Juillet 1931

Thị-nữ Tân-văn

TUẦN BÁO XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

Phản son tố diêm son-hà,
Làm cho rõ mắt dân-bà nước Nam.

C.271

TÒA BÁO
(RÉDACTION ET ADMINISTRATION)
N° 42 - Rue Catinat - N° 42
SAIGON

SAIGON
MÉRI
N° 1
KINH
KINH